

C. K. Državno Gospodarsko i Štabno
Stiglo dne 4/10. 13 sati 22. pod.
Primer natp. Pril.

NAUCNI ODSJEK

Preplaćana za Sibeničku, ne godišnja 15. Knjiga četvrtog mjeseca
za godinu 1913. do 10. siječnja, zadržane
doprinosi su u skladu s tim iznosom izdani.

Preplaćana za Sibeničku, ne godišnja 15. Knjiga četvrtog mjeseca
za godinu 1913. do 10. siječnja, zadržane
doprinosi su u skladu s tim iznosom izdani.

Pojedini broj 10 para
Oglas po cjeniku
Plativo i u tuživo u Sibenuku.

HRVATSKA MISAO

Izlaže, svakodnevno i subatom

Ged. Časopis za sve vlasti i druge

Sa sjednice uprave stranke prava.

Sjednici uprave stranke prava, održavanoj u Splitu dne 28. rujna 1913., prisustvovalo je 21. član, a ostali su izvršili svoju odsutnost i izrazili svoju podpunu solidarnost sa zaključcima uprave.

Predsjednik D. I. Prodan, pozdravivši članove i radujući se što su pristupili skoro svi i tim dokazali svoju skrb za interes stranke i naroda, predje na prvu tačku dnevnoga reda: Izborna reforma, i podieli reč Dru Mati Drinoviku za izveštje. U razpravi, koja je trajala do kasne večeri i u koju su se povukli sveukupni odnosi, učestvovali su malne svrši članovi Uprave. Izborna reformna osnova proglašena je neprihvatljivo i povjerenje je Predsjedniku, da priobči međustranjskom odboru minimum peticaka, koje stranka prava u Dalmaciji smatra pravičnim i neoklopljivo potrebitim.

Odlučeno je sazvati Vieće stranke što prije.

Glede sporova u stranci Predsjednik upozoruje na tačku 6. § 3. „Ustrojstva vrhovne uprave stranke prava“ gdje je ustanovljeno, da u djelovanju vrhovne uprave stranke prava spada i „riesavanju eventualnih političkih ili osobnih sporova medju pojedinim pravačkim organizacijam i pojedinim narodnim zaštitnicima“. Ustled čega Uprava prepusta rješenje sporova vrhovnoj upravi naše stranke.

* * *

Obzirom na dogodovštine i na bojanju nepravačkih čina ili struja od strane pojedinih članova stranke prava, na Predsjednikov predlog konstatovan je istomišljenje Uprave glede sliedećih eksplikativnih resolucija, odnosno dvaju putokaza za pravače:

1. „Stranka prava uzdrži i nadale tradicionalnu svoju posvemašnju neoduvjivost, nazor i rada od postopečeg, ili eventualno bilo kojeg drugog protivničkog političkog i državnog sustava i njegovih provadjača“.

2. „Težnja u slobodi i jedinstvu hrvatskoga naroda, budući prema Starčevićevu nauci absolutne naravni, nije vezana uz nikakve prejudičalne uslove tudićeg teritorija ili tudićih interesa, nego ima pred očima jedino teritorij, prava i interese hrvatskoga naroda“.

„Hrvatska Kruna“ na ovo nadojde: Nećemo počiniti indiskrekciju ako radi bolje razumijevanja upozorimo, da su gornje dve resolucije imale na umu sveukupne novije nezdrave pojave u stranci prava, s ovim takodjer s onom stranu Velebita, u svim uobičajenim cijelokupne naše domovine, očekujući da svih pravača bez razlike, da se najpomajnije u svakoj prigodi i prema svemu i svakomu čuvaju svega, što bi bilo kadro i u manjmanoj mjeri zasjenjiti čistoku pravačkih idea.

Treći balkanski rat.

Mir između Bugarske i Turske podpisan je. Glavne tačke već davno su poznate. Sviši Bugarski dopuštena je podpuna i upotreba željezničke pruge od Jedrena do Dedeača i na turskom teritoriju tako, da se njom može služiti i za prevoz muncije i vojske, to sve dole dok Bugarska ne sagradi na vlastitom teritoriju željeznicu na Egejsko more. A Bugarska

se obvezuje, da će tu željeznicu sagraditi u roku od deset godina,

U ovaj mah međutim više zanima pozadinu ovog bugarsko-turskog mira, i tu se izpoljava gotov bugarsko-turski sporazum sa navalu protiv Srbije i Grčke.

Za slavenstvo sprema se dakle još jedno novo poniženje. Treći balkanski rat, koji je neizbjegljiv, ima da bude odmazda Bugarske i Turske, kako je prvi bio uništenje Turske, a drugi poniženje Bugarske. Bugarsku moći će se da prekoru radi seva s Tuskom, ali ona uvijek može da se pozove na primjer Srbije, koja se učarala s Grčima; starim slaveno-srpskim i Rumunjima da uništi Bugarsku i tim doprinjela da Turska potjerje Bugare iz Tracie. Iztočni grijeh leži u savezu Srbije s helenističkom, koja se na račun slavenstva osili i postalo objesno. Ovaj će svoj grijeh Srbija prije ili kasnije ljuto okajati i nitko nepristran neće zamjeriti Bugarskoj, ako uzmastoji bilo kako da se odšeti za ono što joj bratnica nevjera skrivila.

Prednaci za ovaj veliki treći sukob na Balkanu već su tu: s jedne strane su odnosiši između Turske i Grčke, s druge pak strane u krvavim sukobima između Arnauta i Srbija.

U konfliktu između Turske i Grčke vrla podpuna nejasnoća, niti je moguće saznati za prave zahtjeve Turske.

Dok se u Ateni pregovori vode o vakulima i kapitalizacijama, dote Tursku, gomilu vojsku za okupaciju otoka Kiosa i Mitieline, Istina, odluka o pripadnosti egejskog ostrava prepuštena je još londonskim miron, odluci velikih sila i Grčka se o tom ne može ni upušta u pregovore s Turskom, sve, kad bi htjela. A i Turci ne traže da o tom pregovaraju, i zato su formalno, istinite tvrdnje odgovornih turških državnika, koji dementuju vijeti, da je grčko-turski spor nastao radi ostrva. Ali i okupacija istočne Tracie su Turci izveli pod izgovorom, da zaštite tamnošće Muslimane, sa tek naknadno povelji pregovore s Bugarskom, odnosno pristigli je, da se odrekne istočne Tracie. Čini se, da isti postupak misle upotrebiti i protiv Grčke.

Po jednoj vijeti beogradskog „Balkana“, predstoji mobilizacija čitave srbske vojske protiv Arnauta, koji traže sjednjenje s Albanijom svih onih krajeva naseljenih Arnautima koji mirom u Londonu bijahu dodijeljeni Srbiji i Crnojgori. Prodiranje Arnauta slijedi na stanovitom vješto izrađenom planu, a i oružje te municije moraju se izradbe. Arnauti provali su u tri kolone: Sjeverna je udarila prema Djakovici i Prizrenu, namjeravajući očito, da prodre na gornje Kosovo. Južna kolona kremlja je od Elbasana uz rijeku Škumbu prema Strugi na Ohridskom jezeru, a odatle bi, narančivo u pravcu Struga–Ohrid–Resen–Bitolj. Srednja kolona, najača i koja je, da sad imala najviše uspjeha, udarila je na Debar i zauzela ga. Tu se razdijelila u tri odjela. Od Debra vodi jedan put (koja na zapadu izlazi na Drač) na istok za Kičevu, gdje se sjeće sa putom, koji ide iz Skoplja uz Vardar preko Tetova, Gostivara, i Kičeva na jug za Bitolj. Kičeva je dakle vrlo važna razkršnica putova i razumljivo je, što su Arnauti pošli da ga zauzmu. Drugi put iz Debra ide dolinom Goleme Rijeke preko Mavrova na Gostivar, gdje se ukršta sa onim koji ide preko Tetova iz Skoplja. Treći put vežu, uz Crni Drim, Debar sa Strugom i dalje sa Ohridom. Arnautska srednja kolona razdijeljena je prema tim putevima: jedan odjel pošao je na sjever na Mavrovo, drugi na Kičevu, a treći na jug, na Strugu.

Prama informacija „Wiener Algemeine Zeitung-a“, Arnauti su u neprekidnim bojevinama pobijedosno prodrli od Debra preko Struge do Gostivara je zarobili 300 Srbia i 20 topova. Operacija Arnauta na predoru i protiv Kičeva i Ohrida, gdje da

se uz 20.000 Arnauta protiv Srbia bori 40.000 makedonskih Bugara.

Austria i Italija intervenirale su u Beogradu, da bi se operacije srpske vojske ograničile, prema zaključcima poklarske reunijsi. Srbi međutim ne prestaju naglašavati, da su u ustanku Arnauta prsti Austrije i Bugarske. Sprema se tako milivo za nove svjetske zapletaje, u kojima će Balkan u godinu dana po treći put zaigrat krvavo kolo, a po drugi put pružiti svijetu ogavne prizore bratobilačke borbe.

Razrusti šibenske občine.

Akcija za spasavanje utopljnika.

„Sloboda“ in capite te „Hrvatska Rječ“ i „Narodni List“ nose razne vijeti o razrustu občine naše, komentiraju ih i udaraju desno i lijevo, a da se zapravo ne razbire iz njihove pisanje što su htjeli ni što hoće.

Mi nismo upućeni — kao gospodari spomenutih listova — u fajne pregovore i dogovore između nameštajstva i zem. odbora, te nam nije poznato, što je sve na stvari.

Mi tražimo za našu občinu ono isto što tražimo za svaku drugu: da privremena uprava bude poštena, nepristrana i da se strogo drži zakona.

Ovo sve znaju i profinici, znaju i Dr. Krstelj i družina, pa su stoga tražili, što je javna tajna, od c. k. vlade, da im ona dade občinu rukel. Tako su gospoda došli do ideju nekog upravnog odbora, u komu bi oni imali absolutnu većinu. Sada po njihovom pisanju, izgleda, da im ta sretna misao nije savsim upalila, pa se kažu, što će biti imenovan odbor i voliti bi samog c. k. komesara! Tako pišu složnovi suda.

Mi samo pratimo tu protivničku smješnu rabotu, a osvrnut ćemo se na nju obširnije bude li potrebito.

Krstelj prosi!

Prenašamo iz „Hrvatske Krune“: „Šibenski otacbenik, bivši načelnik gosp. Marko Stojčić, na glas, da će se vladini povjerenik po razrustu občine staviti uz bok kao odbrana i jednog talijanskog, upravit će, kako nam javlja, žestok prosvjet od Zemaljskog Odbora, jer da bi se imenovanjem talijanaca taklo u hrvatski znaci Šibeniku i obnovilo bi se neke nemile uspomene iz občinske prošlosti u onom gradu“.

Mi nadodajemo, da je ovo bio predlog Zemaljskog Odbora na želju Dra. Krstelje. Krstelj kod svih stranaka prosi, pa i kod talijana!!! samo da se održi... ali kao što i kdo tko???

Korak gosp. Stojčić proti dešperatorskim i regenatskim djelovanju Krsteljevih održi je ogorčene šibenske rodoljubne duše koja ne može da tripti sramotne trgovine s narodom časniči i špekulacije s občinskom imovinom. Ujedno je ovaj korak i najprečitije opravdjuje svih onih glasina, koje Krsteljevi plaćenici tvrde po gradu i selima, da bi g. Stojčić bio uz Krstelja. Krstelj svjestnim i destitutivnim šibenčanima neće imat u svom društву.

Šibenički, 27. rujna.
O pitaju zadarskom primili smo slijedeću izjavu hrvatske i srbske omladine u Zadru:

Pitanje zadarsko, gdje u občini žive 29.000 Hrvata i Srba sa 9000 besvjesne i oduzvane mase, koja se nazivaju talijanima, na sramotu je čitavom našem narodu, a osobito Dalmaciji, gdje živi 98% homogenog elementa hrvatskog i srpskog imenovanja.

Pitanje zadarsko neriješeno je uslijed nemarnosti naših političkih otaca, koji u zatisu i mirovni hoće da uživaju svoje matuljačke dane spavajući na tobožnjim lovovirkama stare slave.

U isti istak su zauzeli i drugi, a to su: Uredništvo i uprava naših načelnika sv. Franje iz obč. perioda.

Vlastnik, Izdavač i odgovorni urednik: Josip REZGA
Tiska: Hrvatska Zadržna Tiskara u Šibeniku, u z. s. o. j.

Br. 24.

Zadarsko neriješeno pitanje grijeh je, koji leži na duši onih, kojima se narod povjerio da ga vode, a osobito onih, koji za punih 50 godina, što upravlju autonomnim organizmom Dalmacije, ne učinile ništa drugo nego raširili strančarstvo i lječni mržnju, oštrosačište zemlji osiguravajući jedino svoje pristaše, a ne mare da obrane i one neznačne tečevine, koje bi nam bile ustanovom zajamčene.

Nemarni, shvaćanje i borbu ostavise pušku, da zato i časove cijelog svog kratkog odmora štrtvaju onom uzvišenom osjećaju, koji ti mnogi tobobnjaci izrabljaju obećanjima, pa sramotno počivaju i — tove se.

Valjda iz osobnih obzira ne bore se proti talijanstvu; a narod, neka, slečujući se oko te pogibeljne i dosadne žerave, zaboravlja na ostale velike rane, koje tiše na život. Potražiš mandat Valjda zato, da u bečkom parlamentu glasuj za tuđe interese, a za nas ne znaju i kad nas vide klove nas se kao informnosti! I mi gojimo takve ljude, koji se nas srame, od kojih u težkim prilikama ne možemo čuti ni savjeti ni riječi, do kojih treba doći pogne glave, pozivati ih drtajući, pa, ako dodu, doduši samo zato, da budu i otiđi kao da nisu ni bili.

Ovo izjavu dajemo oadjeni neenergijom i nerazpoloženjem naših vodja za svoj narod. Izakaže se takovima osobito prigodom zadnjeg kongresa talij. akademica u Zadru, kada čest i natrođni karakter zemlje povjeriše hladnim žandarskim bajonetima, dok je svakome poznato neumorno zauzimanje tijednjaka n. pr. predsjednika istarskog saborta i ostalih na drugova za što, onoga dania u sanjoni Zadru. A naši naprotiv prepuštiš narod sebi, koji — iako nezaštićen — da je oduška svojim povijedjenim osjećajima, pa uvidljiv apatiju svojih za sebe, izjavljuje kožnopolitskoj masi ili političkoj dirokaciji, koja njegove osjećaje nazivaju „nevraštenjim“, da su prestali dani obećanja, jer u njemu živi velika volja, koja hoće da obori sve te neznačne neprilike, za koje se borimo od prekó pobjeđi i da se sredi odrugih važnijih pitanja o kojima ovi ugledi i život naroda.

Tvrđimo, da je uzrok našem političkom zastolu neosjećanje tobobnjih nam vodja za svoj narod i za to se zavjeravamo, da ćemo, ustraje li se i nadalje ovim putem (sto je i sasvim vjerojatno), istupiti odvažno proti svakome, koji na taj način bude zatornikom narodnog napredka i svijesti“.

Političke vijesti.

Bugarsko-turski sporazum. Beogradске novine donose slijedeću senzaciju: nationalni vijest:

Diplomatski krugovi uvjерavaju, da se bugarsko-turski pregovori za navalni savez vode na bazu: da Bugarska propusti tursku vojsku (koja je već mobilizovana i ima 250.000 vojnika) u Makedoniju i Albaniju, kojoj bi Turska dala autonomiju, a Bugarska bi za to dobila naknadu u Trakiji. Da Bugarska ne da povoda uplitnutju Rumunjske, proglašio bi se teritorij na traktatu Karagac–Ksanji–Gimilžinu autonomnim, pa bi Turci preko mreži prebacili vojsku.

Savov je na taj plan pristao. Načović još nije, nego je izvještio o planu faktore u Sofiji. U Sofiji se još kolebaju, traže, da li Turska dade veće kompenzacije u Traciji, a da olma Srbima i Grčima. Macedoniju i proglasiti joj autonomnom uz zaštitu bugarskog elementa. Međutim čini se, da su ovi planovi zapeli ili propali.

Ovaj plan Bugara, da dovedu Turke u Makedoniju, izaziva ovdje veliko ogorčenje.

PREDPLAĆUJTE SE NA
„HRVATSKU MISAO“!

Srbski liberalizam.

Već mjesec dana tjeraju Srbi u Bosni i van nje nečuvenu hajku radi prelaza pravoslavne djevojke Gjurginice Pavlović na katoličku vjeru. Gjurginka je punoljetna i učinila je to iz vlastite pobude i živog uvjerenja, koje neslomše nikakovi nagovori ni prijetnje pravoslavnih hierija i njihovih pomagača na Konaku.

Statistički je dokazano da je u Bosni više prelaza iz katoličanstva u druge vjere nego prelaza inovjeraca u katoličnost. Ipak katolici ne podgođe radi toga nikada buke. I u našoj Dalmaciji dogadja se po koji slučaj prelaza na pravoslavlje, djevojaka i nepunoljetnih, radi udaje od pravoslavnih vjerenica i njihovih roditelja na to prisiljenih, pa nitko o tome ni pismuo nije.

U Bosni naprotiv radi jednog sporadičnog slučaja poduzeće se upravo nedostojna hajka na poglavicu katoličke crkve u Bosni, preuzv nadbiskupu dra. Stadleru. Dogodilo se pače, da je pet Šrba virilista u bosanskom saboru, među njima četiri pravoslavna biskupa, zaključilo, da u prvoj saborskoj sjednici pokrenu pitanje i uzmu riječ o "prevedenju" Gjurginice Pavlović na katoličizam, kao i o izjavi nadbiskupa dra. Stadlera, da za njega ne vrijedi vladina naredba, ako je nije papa odobrio. Srbi virilići izjaviti će se da ne mogu radu saborskog sudjelovati sve do, dok nadbiskup dr. Stadler stoji u tij svojoj časti.

Lijepi kampijuni liberalizma i vjerske snošljivosti ti pravoslavni vladike!

Naši dopisi.

Drniš, 27. rujna. (Občinsko Vijeće.) Lažna je vijest baćena u "Slobodi" da občinsko vijeće, sazvano za 25. t. m., nije moglo dečavati, već je isto vijeće za 27. t. m. odgodjeno. A ističe se je dopisnik i baš uredno nasavarnio tvrdnjom, da je dečavanje istoga vijeća nemoguće. Opozicija od 14 ili na broju, sve birane gospode propalih veleposjednika te varoških nadmudrača, sa dva visokopoložena pučka meštara, sa svojim Capo della banda poznatim vrtkapom Dr. Štambukom (živilo Stiklo i Kanjine I), došla na vijeće, ali ne da vijeće za dobro naroda, jer mu dobro nikada nije želila, već da ometa. Započe vijeće, a njih stade krivljavina ko pobodenih junaca, Krivili se i derali tako da ih je narod saživljavao govoreci: Bože sačuvan nenađen! Zahtvaliti je ustupljivosti te hladnokrvnosti gospodina načelnika, koji je mogao trpit' bjesomučnu celjad, da nije došlo do groznih prizora. Palj je krasnih viceva sa strane slušateljstva kao: "krive se goveda jer nema jasala" itd.

Uza svu mačju deraču, vijeće je radio te većinom glasova zaključivalo, a kad se je dnevni red izprio, načelnik je zaključio vijeće u 11 i po prije podne. Ovoliko za sada kao kroničari.

Vrlika, 25. rujna 1913. U broju 114. "Naše Jedinštvo" od 23. rujna neki dopisnik usudio se držko lagati i klevetati mnp. katoličkog župnika, da je anatemisao i rekao, da su upali u smrtni grijeh sv. oni, koji su prisustvovali parastosu za poginule osvetnike Kosova. Polako gosp. dopisnike, jer stvar stoji savim drukčije, i to ovako:

U nedjelju dne 17. kolovoza držao se parastos, kojemu su prisustvovali zaisto i vrlički katolici, o kojemu i o kojima katolički župnici nije nikad niti besjede progovorio s oltara, niti kazao, da su upali u smrtni grijeh sv. prisutnicima parastosa, već je na protiv istina da je pravoslavni župnik Gojko Sinobad proklionao svoje župljane s razloga koji slijedi. Mnogi i mnogi pravoslavni seljaci zavjetovali se ove godine sinjake Gospu. Za to dočin pop Gojko te na 31. kolovoza o. g. s oltara javno govorio svim župljanim, da su prokleti sv. oni, koji se zavjetuju latinskou svecu; za ovu godinu, ako je itko bilo koji zavjet učinio, neka ga slobodno izvrši, ali do godine, kad bi on čuo, da se je itko zavjetovao latinskom svecu, da će ga istjerati iz crkve i za uvjek mu zabraniti ulaz u crkvu.

Dne 8. rujna o. g. dočin za te včeće, katolički župnik od istih pravoslavnih, što

ga vrlo smutilo, te za vrijeme službe božje narodu je kazao, što se je u pravoslavnej crkvi govorilo, te kao pravi pastir narod je upozorio, da više nikad u crkvi njihove nikakvomu ne smiju čitu prisustovati.

Pitam sada gosp. depisnika, je li na stvari ovako, ili kako je on javnost krivo izvestio, samo da se u današnje doba još više napada na katoličko svećenstvo, koje, čuvajući narod svoj, na najpodnji se način izvrši i ocrnuje. Čuva i krije pravoslavog župnika koji je prvi rukavicom bacao, a katoličkog župnika napada, u čemu isti neki imenom katolici na žalost uživaju.

Pozivljem s tog tog junaka dopisnika N. J. da izdje s podpisom, te da se javno ogledamo i stvar u pravom smislu razbiristimo. Dokle god ovo ne učini, smatram ga podlim kukavicom i lažem.

Vrlički katolik.

Skradin, 26. rujna. (Mlada misa). Nasvrsi rodoljub i mještanin O. Jerko Matić, mladomislnik na veselje i diku grada Skradina, primicira se na sv. Mateja Apošt. na svojoj rođendanu grudu.

Koliko ga njegovoj mještanini ljube, to je najbolje pokazao sijajni ispad svećanosti. U nedjelju na 21. proš. jutrom uputi se povorka biranih građana, na čelu im preč. opat Don Ivo Katalinić i Marko Mudražić, načelnik, da digne č. mladomislnika. Vraćajući se goresponenti i prispevši pred crkvenu vrata, zvona miloglasno zaslavlje, a orgulje vještaka zasviraju, što se trajalo dok mladi Levita ne započe sv. misu.

Dritljivo je bio govor preč. opata, upravljen mladomislniku i gradjaninu. Mnoge su oči orosile se sa spomen pok. roditelje mladomislnika.

Orgulje i pjevači kao da se natjecaju melodiji, osobito kad časni mladomislnik zaori "Gloria".

Nakon divna ispada sv. mise zaorji mladi Levita "Tebe Boga hvalimo" proslijedivši pjevači uz orgulje. Dok oni melodično pjevaju, mladomislnik kroz to ljubiča se ruka.

Nakon svega toga odpratiše mladomislnik goresponenti uz rodbinu, brata i sestru do njegova doma. Na 1 sat p. p. slijedio objed, na komu bijahu mnogi odlični gradjani. Preko objeda redale se nadzdravice svećaru, izmed kojih se istakao: Preč. opat, g. načelnik, g. Petar Matić, g. Lukas, nadučitelj, pošt. o. Skomrlić, napokon sam svećar.

U večer na 6 sati započe blagoslov uz asistencu koga je obavljao č. mladomislnik. Iz svega tog gradjaninu da dade oduša svojoj radosci bacalo raznovrsne vatre uz slavljenje zvona.

Sve veselo sve radostno! Sve za Vjeru i za Domovinu!

Domaće vijesti.

God dra. Mile Starčevića. Predsjednik vrhovne uprave stranke prava dr. Mile Starčević slavio je dne 29. rujna svoj imenđan i 52. rođendan. Tom prigodom narodni zastupnik dr. Dulibić, uime šibenskih pravaša, upravio je svečaru sruđujučoj brojzavoju čestitku izričajući mu vrijedno čestvu dubokog poštovanja. Idealnom pravku i vodji narodnom, karaktera neslomivo ko stijene rodognu mu Volebita, neku su i naše iskrene želje i čestitke!

Na obranu glagoljice. Pišu nam iz Splita 26. rujna: Danas je bio sastanak svećenika glagoljača iz ove biskupije na obranu glagoljice. Uzele su se u ozbiljan pretres najnovije naredbe o zabrani porabe glagoljice u biskupiji poimence u gradu Splitu. Sastanak je presjedao Don Fran Ivanović. Učeće je bilo brojno, razpravljata obširna i temeljita, u kojoj su sudjelovali mons. Fr. Bulić, Dr. Berwaldi, Dr. Alfirević, Don I. Lubin i dr. Prihvaćen je zaključak: prikazati spomenici za uzdržavanje prvačnje porabe u svim crkvama grada i biskupije, svišće isposlovati kod Vatikana da izazlje posebnog delegata na amionište strane i uveri se o potrebi glagoljice. Bi imenovan naročiti odbor, koji će sporazumno sa centralnim odborom svećeničke organizacije uputiti ovaj posao.

Držanje srpskih grupa u Bosni. Povodom pisanja "Srbske Riječi", koja je tražila, da i Srbi iz opozicije polože mandate u bosanskom saboru, izjavljuje sarajevski "Nared", da bi to bila velika pogreška, jer bi tim biti omogućili, da se u saboru radi bez Srba i protiv Srba i ističe važnost enih

zakonskih osnova, koje će doći na pretrvanje u saboru, i potrebu, da se o njima čuje i srbski glas i razvije borba u saboru.

Atentat bombom na guvernerovo palatu na Rijeci. U noći od 2 na 3. ov. mj. počinjen je atentat bombom na guvernerovu polaču na Rijeci. Čitav arhiv uništen.

Braća Radić razkrstili se međusobom "Hrvat" bilježi glasino, da su se braća dr. Ante i Stjepan Radić, vodje sećačke stranke, posveru razkrstili. Među njima je napetiji odnosnji već od studenoga prošle godine. Napetost među njima je već popustala, kad li se pred više tjedana opet ponovila, te da Stjepan Radić poča odlučiti na frankovcima, što da dr. Ante Radić drži nemoralnošću. Do prekinuća medju njima da je došlo sada radi jedne brošurice, koja je po sadržaju naminjena Hrvatima u Americi, ali pisana je na adresu baruna Skerleča. U toj brošuri da Stjepan Radić odvraća prekomorske Hrvate od političkih stvora, te im povodom Dojčićevog slučaja daje pouku i savjet. Da se je doao na pisanje te brošure išli patriotski motivi, tržujući i trud i trošak sa štampanje brošure, da ma znade te knjižica neće tamo naći na prodaju ponut opnih prijašnjih njegovih spisa, namjenjenih "Amerikanima". Dapače on se je doao na tu žrtvu, ma da znade, da će time pred amerikanima izgubiti još malo ugleda, što mu je preostalo. I makar se poslije izdanja ove brošurice ne može nadati više ni filiru podpore iz Amerike, koja mu je do sada uvek jače ili slabije pribjeća u pomoć, on se nije zatočao tu brošuru napisati i izdati što mu dr. Ante Radić kruzo zamjeri. Ne toliko radi toga, što je time prekinut svaka materijalna veza između Radića i Amerike niti zato, što bi možda gospodru dr. Ante Radić bio znatno opričnoga mišljenja o atentatima od svoga brata Stjepana, već s toga, što se njemu ovakvo iztrčavanje u sadanju doba ne čini oportunim, pošto bi kod tolikih naših ljudi, kakvi već jesu sumnjičavi, moglo proizvesti dojam, da Stjepan Radić pri izdanju te brošurice nisu vodili samo patriotski motivi i duboko osjećenje.

Zato, da je već tih koraka Stjepana Radića brata Antunu dosta i previše; pogotovo, kad je imao svoje posebno mišljenje o onoj pomoći, što ju je Stjepan Radić omogućenjem izbora delegacije dru. Tomislavu, pa se razkrstava s bratom Stjeponom, a po svoj prilici da će se povuci i iz političkoga rada, prepuštiv Stjepanu posvemu to polje; naročito, što se Stjepan sprema podupirati i novu vladu, sad bilo koja mu draga, jer da ima utančenje za sve slučajevje i sa svim strankama, koje kod sastavljanja vlaste dolaze u ruku.

Nova poštanska marka u Bosni. Ratno ministarstvo kano vrhovna direkcija bosansko-hercegovackih pošta javlja, da će 15. listopada o. g. izdati nove poštanske marke u vrijednosti 2, 6, 10 i 20 filira. Marke su izrađene na hromskom papiru i ukrašene sa slikom ženske u narodnoj bosanskoj nošnji. Vrijednost je označena u lijevom i desnom uglu arapskim brojkama. Ove čarke vrijednosti znamo da promet u Bosni i Hercegovini i u Austro-Ugarskoj.

Dvoboj u Zadru. Dne 2. ov. mj. bio se u Zadru dvoboj između dra. Kožulja, pravaša i dra. Bučevića, talijanča, jer je ovaj zadnji apostrofiran prvoga prigodom konгрresa talijanskih djaka u Zadru. Dr. Kožul je Bučeviću težko ranio.

"Providnost", uzajamna pripomoćna zadruga nam javlja da će ovih dana prisjeti k nama jedan od njegovih činovnika, da kupi članove za istu. Mi toplo prepričavamo svim našim občinima, osobito poljodjelskom staliju, ovo našu mladu zadrugu, kojoj je namijenjena plemenita svrha, da naš narod priču štednji i tako ga ekonomski pridigne, da bude ravan drugim narodima.

Iz Kaštela nam javljuju da jamatava počinma sa 6. ov. mj. Uslijed nastalih krasnih vremena vrst je masta izvrstna, te već sada u mstu ima 20—21% sladora. Toliko na znanje mušterijam i trgovcima.

Gradske vijesti.

Opel jedan zulum u Sokolu. Za sutra Kraljevi je sazvao izvanrednu skupštinu Sokola. Mnogi od naših sumišljenika poziv su

tek danas dobili, a više njih uobiće ga nisu primili, premda članak 23 državnenog pravilnika propisuje, da se članovima mora probititi dnevni red skupštine tri dana prije.

Ovu skupštinu sazvije Kraljevi za izmjenu i biranje obranitog suda te službeni predlozi. Kako obranitki sud od sedam lica, izabran na zadnjoj redovitoj skupštini, još zakonito postoji, niti mu izmazao rok niti se je bilo tko zahvalio, novi obranitki sud nemože se birati prije redovitog skupštine (čl. 50.), koja se obično sastaje u siječnju. Kraljevi dakle hoće da samovoljno i protuzakonito izaberu novi obranitki sud, da onda uzmognu po miloj si volji pašovati.

Obziron na to, kao i obziron na okolnost da na skupštine Kraljeve nijedan čestit naš gradjanin, koji zazire od noža i revolvara, nemože doći, ogromna većina članova društva neće prisustvovati ovoj nezakonitoj sjednici.

Prva zapljenja. Broj 23. bio nam je zapinjeni rad izvješća o procesu proti Dojčiću, prenesenog iz zagrebačkog "Hrvata". O tome primili smo slijedeni odluku: C. K. Okružni Sud u Šibeniku, kao tiskovni rješavajući prijedlog c. k. državnog odvjetništva od 28. rujna 1913. posl. br. Ss 60/13/1 sudi:

I. Sadržaj ulomaka: a) od riječi "U tom slučaju" do "Obt. nije" i b) od riječi "Da živi" do "omesare" članka "Dojčić pred sudom" stampani na drugoj strani u trećem stupcu u periodičnom časopisu "Hrvatska Misla" broj 23. objavljenjem u Šibeniku dne 27. rujna 1913. tiskom "Hrvatske Zadružne Tiskare" odgovornog urednika Josipa Drezge sadržavaju skrajnosti prestrukta po § 305 K. Z;

II. potvrđuje obavljeni zapljenju;

III. izriče zabranu daljnog razprostiranja zapljenjenih ulomaka;

IV. nareduje uništenje zapljenjenih primjeraka i onih, koji bi se još zapljenili, razmetnuće odnosno tiskarske sprave i proglašenje odnosne odluke.

Obrazloženje: Sadržajem gornjih ulomaka nastoji se zavestiti druge na djela po zakonu zabranjena § 305 K. Z. C. K. Okružni Sud u Šibeniku odl. VI. dneva 29. rujna 1913. "Stobrčić".

Vježbanje. Naš glavni suradnik g. Ante Škalabrin vjenčao se je na 28. rujna sa milovidnom gospodnjicom Vjekoslavom Gaspardi. Sretnim mladincima cijekupno uredništvo od sveg srca čestita!

Radi preseljenja tiskare u vlastitu zgradu bili smo prisiljeni izostaviti broj od sruđenja.

X. Imenovanje dra. Kolendića. Profesor naše realne gimnazije dr. Petar Kolendić imenovan je dopisujucim članom arhivarnog savjeta u Beču. Čestitamo!

Lloydov parobrod "Baron Bruck" obavljao je ovih dana pokušne vožnje prevelim 17 1/2 milja na sat, te jest 1 1/2 milja više nego čine brzi "Prinz Hohenlohe" i "Baron Gautsch". "Baron Bruck" stiže u naš grad u pondjeljak u 10/12. prije podne, a prosljedit će put Splita i Albanije u 11%. Na povratku bit će u petak u 5 sati u jutro. Gradjanstvo moći će da parobrod razgleda.

Ovim spojeno doskočeno je velikoj potrebi Šibeniku. Odlučujući čimbenici uvidjet će da su svi privorovi, koji se iznalači proti pristajajućim brozim parobrodom, u našoj luci, ne mogu ikakva temelja. Gojimo sigurnu nadu, da će uprava Lloyd odrediti shodno, da i ostali njeni brzi parobrodi tič Šibeniku, da tako udovolji pravednosti i potrebi koju iziskiva veliki promet Šibenske luke.

Uredbom ove pruge izpunjeno je jedno od tolikih nastojanja našeg zastupnika dra. Dulibića, koji je za stvar uložio sav mar i upliv. Bila i ostaša njegova plemenita nastojanja, za rodni Šibenik okružena jednakim uspjehom.

Promjena vozognog reda. Prvim ov. mj. parobrodarsko društvo "Dalmacija" uvelo je na pragu iz Trsta u Dalmaciju jednu promjenu. Parobrod naime pruge Trst-Korčula ne polazi više iz Trsta u utrake popodne nego u srijedu, tako da u Šibenik dolazi, mješte u srijedu, u četvrtak u 3.30 pop. Na ovaj način Šibenik ima u četvrtak 3 pruge iz Trsta, dočim u srijedu niti jedno. Neznamo, koji su razlozi vodili upravu društva pri uvedbi ove promjene, ali je svakome u prvi mah bjelodano, da je bezmislena.

U občini kao u vlastitoj podvornici postupa Kraljevi. C. k. klijatčica Ivana Bumber, usjed odredbe svojih predstavnih, nije više u vatrogasanom društvu, a Kraljevi ipak mu i za mjesec listopad daje plačtu iz občinske blagajne. Mi znamo, da je Kraljevi veliki kavalj — s tujđim,